DERINIMO PAŽYMA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVANORIŠKO GYVENTOJŲ LĖŠŲ KREDITO ĮSTAIGŲ SPECIALIOSIOSE EINAMOSIOSE SĄSKAITOSE EKONOMINIO ĮVEIKLINIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-1556 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS SKOLOS ĮSTATYMO NR. I-1508 3, 4 IR 6 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-1557

Pastabos numeris	**Institucija, teikusi pastabas ir pasiūlymus**	**Pastabos ir pasiūlymai, į kuriuos neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies**	**Argumentai, kodėl neatsižvelgta arba tik iš dalies atsižvelgta į institucijų pastabas ir pasiūlymus**
1	Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, 2026-10-05, Nr. (2.30Mr-43)6V-1146	Susipažinus su Įstatymo projektu, preliminariu Konkurencijos tarybos ekspertų vertinimu, vykdant Programą galėtų būti suteikta valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalį[*]. Kaip teisingai savo išvadoje pastebėjo Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija[†], Įstatymo projektu numatomas atlygis kredito įstaigoms už pagal Programą paskolintas lėšas ir tuo atveju, jei šis mokamas atlygis viršytų kredito įstaigų surinkimo ir lėšų valdymo išlaidas, galėtų būti laikomas valstybės pagalba kredito įstaigoms. Taip pat reikėtų papildomai įvertinti, ar valstybės pagalba nebūtų suteikta ir kitais atvejais, pavyzdžiui, pagal Programą teikiant garantiją arba NPB vykdomai veiklai. Tuo atveju, kai ūkio subjektui teikiama parama atitinka valstybės pagalbos kriterijus, apie tai būtina iš anksto informuoti Europos Komisiją, kaip to reikalauja Sutarties 108 straipsnio 3 dalies nuostatos, pateikiant pranešimą apie numatomą teikti valstybės pagalbą[‡]. Atsižvelgdami į tai, siūlome Nutarimo projektą papildyti siūlymu Įstatymo projekte numatyti nuostatas dėl Programos mechanizmo įgyvendinimo, pagal kurias Programa nebūtų pradėta įgyvendinti anksčiau, nei bus suderinta su Europos Komisija. Jei Jums iškiltų papildomų klausimų dėl šiame rašte pateikiamos informacijos, prašome kreiptis žemiau nurodytais kontaktais.	**Neatsižvelgta.** Aplinkybė, jog **kredito įstaigoms mokamas atlygis** viršytų lėšų surinkimo ir valdymo išlaidas, nėra pakankamas pagrindas konstatuoti valstybės pagalbą. Pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį valstybės pagalba nustatoma tik tenkinant visus jos požymius, įskaitant valstybės išteklių naudojimą ir selektyvaus ekonominio pranašumo suteikimą. Bankų atlygio atveju esminis klausimas yra ekonominis pranašumas, kurio kredito įstaiga negautų įprastomis rinkos sąlygomis. Europos Komisijos pranešimo dėl valstybės pagalbos sąvokos (2016/C 262/01) 66, 74 ir 76 punktai patvirtina, kad rinkos sąlygomis sudarytas sandoris nesuteikia pagalbos kitai sandorio šaliai, o jos pelningumas savaime nėra lemiamas kriterijus. Pažymėtina, kad Įstatymo projektu siūlomas finansavimo mechanizmas grindžiamas savanorišku privačių gyventojų lėšų laikymu kredito įstaigose ir jų skolinimu nacionaliniam plėtros bankui (toliau – NPB), o ne valstybės biudžeto lėšų skyrimu. Pagal minėtą EK pranešimą, vertinant valstybės išteklių kriterijų svarbi ir lėšų kilmė, ir valstybės vykdomos jų kontrolės pobūdis. Todėl vien aplinkybė, kad privačių lėšų panaudojimo mechanizmas nustatomas įstatymu, savaime nereiškia, kad šios lėšos laikytinos valstybės ištekliais. Pagal Įstatymo projektą kredito įstaigos skolina lėšas ILTE, administruoja specialiąsias sąskaitas, moka gyventojams palūkanas ir vykdo su jų lėšų prieinamumu susijusius įsipareigojimus. ILTE mokamų palūkanų dalis, atitinkanti Programos palūkanų normą, skirta mokėjimams gyventojams padengti, todėl visa bankui mokama suma nėra jo uždirbama marža. Remiantis šiomis sąlygomis, atlygis už finansavimą ir susijusias paslaugas gali apimti

[*] Primename, kad valstybės pagalba laikytina parama, tenkinanti visus Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje apibrėžtus valstybės pagalbos kriterijus, tai yra, tokia parama, kuri: yra teikiama valstybės narės iš jos išteklių; palaiko tam tikrus ūkio subjektus arba tam tikrų prekių gamybą ir suteikia išskirtinę ekonominę naudą; iškraipo arba gali iškraipyti konkurenciją; daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.
[†] Žr. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2026-06-10 išvadą dėl Įstatymo projekto.
[‡] Pažymėtina, kad pagalbos priemonės negali būti pradėtos įgyvendinti iki bus gautas Europos Komisijos pritarimas.

Pastabos numeris	Institucija, teikusi pastabas ir pasiūlymus	Pastabos ir pasiūlymai, į kuriuos neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies	Argumentai, kodėl neatsižvelgta arba tik iš dalies atsižvelgta į institucijų pastabas ir pasiūlymus
			rinkos sąlygas atitinkantį pelną. Taigi valstybės pagalbos buvimas būtų ne vien dėl atlygio ir patiriamų sąnaudų skirtumo, o tik jei mokamas atlygis neatitiktų rinkos sąlygų. **Dėl NPB veiklos** pažymėtina, kad Europos Komisija 2026 m. gegužės 5 d. sprendimu SA.120268 jau patvirtino valstybės pagalbos priemones, kuriomis grindžiamas ILTE veiklos modelis. Jis numato finansavimą pasitelkiant nuosavą kapitalą ir rinkose pritrauktas lėšas. Įstatymo projektas Programos lėšų panaudojimą tiesiogiai sieja su skatinamojo finansavimo veikla pagal Nacionalinio plėtros banko įstatymą. Mūsų vertinimu, papildomo finansavimo šaltinio atsiradimas savaime nesudaro pagrindo iš naujo derinti ILTE veiklą, vykdomą patvirtinto modelio ribose ir laikantis jo sąlygų. Užtikrinant finansavimo kainos atitikimą rinkos kainai, ILTE papildomo ekonominio pranašumo, nepatenkančio į jau patvirtintos priemonės taikymo sritį, neturėtų. **Valstybės garantijos suteikimas** taip pat savaime nereiškia pagalbos kredito įstaigai. Nors tam tikromis aplinkybėmis garantija gali suteikti ekonominį pranašumą ir kreditoriui, vien kredito rizikos sumažinimas nėra pakankamas pagrindas konstatuoti pagalbą kredito įstaigai. Turi būti įvertintas garantijos suteikimo momento ir visos finansavimo sandorio sąlygos. Pagal EK pranešimo nuostatas valstybės garantija nelaikoma valstybės pagalba, jeigu ji suteikiama rinkos sąlygomis ir nesuteikia ekonominio pranašumo jos gavėjui. Todėl tuo atveju, jeigu už valstybės garantiją būtų mokamas rinkos sąlygas atitinkantis atlygis, įvertinant garantuojamos prievolės pobūdį, garantijos apimtį, trukmę ir prisiimamą riziką, ir būtų tenkinamos kitos taikytinos rinkos sąlygų reikalavimų nuostatos, tokia garantija nesuteiktų ekonominio pranašumo ir nebūtų laikoma valstybės pagalba. Atsižvelgiant į tai, vien garantijos numatymas Įstatymo projekte nėra pakankamas pagrindas konstatuoti valstybės pagalbos buvimą ar būtinybę iš anksto notifikuoti Programą Europos Komisijai.